

Llicència d'Estudis Retribuïda
modalitat A, curs 2004-2005
Margarita Fortuny i Balcells
mfortun4@xtec.net

RECURSOS DIDÀCTICS I MATERIALS
D'ESTRUCTURACIÓ DE LLENGUATGE,
PER A LA SEVA APLICACIÓ - DISTRIBUCIÓ TIC

MATERIALS

Guia descriptiva i didàctica.

Es permet l'ús i la reproducció d'aquests materials
sempre que sigui de manera íntegra i no fragmentada,
per ser emprats en àmbits educatius, sense ànim de lucre
i se'n citi l'autoria i la procedència.

Consells d'impressió: Assegureu-vos que l'escalat és del 100%
Podeu aclarir la imatge però no s'aconsella la impressió en esborrany.

Resultats obtinguts. Materials, guia descriptiva i didàctica.

1.- Materials d'adquisició de vocabulari específic de verbs

1.1.- DICCIONARI D'ACCIONS EN IMATGES

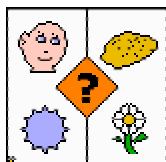
DICCIONARI D'ACCIONS EN IMATGES: bloc vocabulari, temàtic i alfabètic. Adaptació per a la distribució via telemàtica.

Les imatges emprades han estat, bàsicament, les que consten a la base de dades del programa informàtic "Quídam, estructuració del llenguatge", distribuït per mitjà de l'XTEC i inclòs en el programari de les noves dotacions als centres. El text és escrit en majúscula d'impremta, són les mateixes lletres que veuen al teclat de l'ordinador per tal d'afavorir l'adquisició de l'alfabet occidental.

Vocabulari lligat a preguntes clau:

En el primer apartat s'hi troben alguns elements que es fan servir habitualment en les primeres estructuracions. S'han lligat en forma d'història: el/la protagonista QUÍDAM es presenta. També ens presenta el seu entorn i molts dels aspectes que motiven, intervenen o matisen les seves accions. S'han inclòs amb l'objectiu d'unir els recursos per tal de poder-nos posar a treballar d'immediat sense haver de dependre de més material.

Les imatges responen a les **preguntes clau:**

QUI és? COM és? COM està?
QUÈ és? COM és?
QUÈ porta? QUÈ té?
QUÈ passa?
QUÈ fa? COM ho fa?
QUAN ho fa? ON ho fa?

Diccionari temàtic de verbs:

El segon apartat agrupa temàticament les accions exposades. És la manera més fàcil de trobar allò que es busca i no se sap com es diu. Les paraules que hi figuren són la conjugació del verb en **tercera persona singular del present d'indicatiu**. El motiu és aquest:

Habitualment, es parla d'allò que fa, que té, o que li passa a una altra persona o cosa, quan es vol fer un treball d'estructuració de llenguatge.

Per altra banda, hom s'adreça als altres en segona persona de l'imperatiu, conjugació que coincideix en la majoria dels verbs amb l'emprada, la tercera persona singular del present d'indicatiu.

Els lectors trobaran escrit allò que senten.

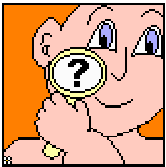

D'aquesta manera, la frase quedarà resolta en la seva part més complicada: el dibuix expressarà la idea que es busca i la conjugació es trobarà feta. Les frases resultants, tant a nivell oral com escrit, esdevindran lògiques i coordinades, tot i tenir la limitació del singular.

Temes a considerar: casa, comerç, comunicació, escola, higiene- vida, lleure, menjar, moviment, natura – temps, salut- higiene, sentiments- relacions, societat, viatges,...

Diccionari alfabètic de verbs:

El tercer apartat conté un diccionari alfabètic de verbs en infinitiu amb sinònims, en el qual s'han substituït les definicions per dibuixos. Aquests intenten explicar-se per ells mateixos però, en ocasions, incorporen elements ideogràfics. Els protagonistes són agents neutres, tret d'alguna excepció.

També inclou la conjugació de l'Indicatiu en 3ª persona del passat (Pretèrit imperfecte), del present i del futur (Futur simple), a més del present del Gerundi i el Participi. Així es facilita que puguin estructurar frases des del primer moment. Uns petits pictogrames indiquen el temps verbal.

CERCAR BUSCAR INDAGAR INVESTIGAR		CERCAVA CERCA CERCARÀ CERCANT CERCAT		* BUSCAR * CHERCHER * CERCARE * SUCHEN * TO LOOK FOR
---	--	--	--	--

En la darrera columna hi trobem la traducció, de l'infinitiu, a les principals llengües comunitàries, castellà, francès, italià, alemany i anglès, precedida per la corresponent bandera, un punt més de referència.. Això amb una doble funció ja que per una banda donarà un referent més, útil per a la comprensió, i per l'altra afavorirà l'aprenentatge de l'idioma estranger.

1.2.- APLICACIÓ JCLIC DE LES ACCIONS

JClic de les accions: Selecció d'unes **100 accions** elementals (verbs 3a persona singular present) de comunicació bàsica que es poden treballar en 5 paquets d'activitats segons les necessitats de l'alumne:

Escolta i repeteix: activitat d'exploració

Llegeix: activitat d'aparellament, identificació auditiva i lectura.

Trencaclosques

Còpia: activitat de pràctica de teclat d'alfabet occidental i de còpia

Escriu: activitat de dictat amb suport visual i auditiu

Aquesta aplicació ja va ser penjada al web personal al novembre de 2004:
http://www.xtec.net/~mfortun4/licencia/treballs/jclics/accions_llic.htm
Al mes de setembre de 2005 ja ha rebut més de 2400 visites.

1.3.- DAUS D'UNITATS D'INFORMACIÓ

MATERIAL D'UNITATS D'INFORMACIÓ EN FORMAT PAPER que responguin a les preguntes clau: QUI?, QUÈ?, QUÈ FA / PASSA?, ON?, QUAN?, COM?... per a l'estructuració dinàmica del llenguatge.

SUBJECTE / OBJECTE: Vocabulari bàsic per centres d'interès.

VERBS: Accions elementals per oposicions semàntiques, camp semàntic proper, centre d'interès.

UNITATS D'INFORMACIÓ DE TEMPS: Moments del dia, Meteorologia, Estacions

UNITATS D'INFORMACIÓ DE LLOC: Posicions, Casa, Escola, Serveis, Exterior

2.- Materials d'adquisició d'estructura de frase

A tall d'exemple, en aquestes activitats, es presentaran unes estructures rígides però útils en els primers passos. A mesura que es dominin aquestes, es farà progressivament el salt natural a les fórmules més flexibles de la nostra llengua.

En aquest sentit, serà útil proveir-se d'un joc de targetes o daus temàtics amb les imatges a treballar. Podran obtenir-se de l'apartat material, imprimint la imatge a la mida desitjada. En elles hi pot figurar escrita, també, la informació més apropiada, segons l'edat o nivell dels destinataris.

Caldrà començar per el vocabulari més usual, acompanyat per el determinant corresponent. D'aquesta manera es fixarà automàticament el gènere. En cadascuna de les eleccions possibles de totes les activitats, n'hi haurà sempre una en masculí i l'altra en femení.

Els nens i les nenes podran dibuixar o pintar el nou vocabulari, de manera que tinguin una còpia pròpia del lèxic que vagin aprenent.

Es recomana declarar el subjecte en primer lloc. Es preferible que els subjectes siguin propers: substituir nen/nena pels noms dels companys de classe dona més sentit a l'aprenentatge. Tan bon punt es domini el nom comú o propi cal complementar-lo. En algunes de les activitats proposades, a la unitat d'informació relativa al subjecte, aquest es presentarà ja complementat, o fins i tot substituït per tot un sintagma.

El verb i adverbi(si n'hi ha) junts en segon lloc, ja que l'adverbi pot canviar radicalment l'acció. També, a les activitats, s'ha pensat en incloure algun adverbi de negació, a la unitat d'informació relativa a l'acció, per tal que en propiciï la generalització posterior.

L'objecte directe tot seguit, presentant-lo per agrupacions temàtiques. El vocabulari que es presenta si té una certa relació, resulta més fàcil d'integrar correctament, per ser evocat quan es necessita.

Aquesta relació pot ser dintre de la mateixa categoria (aliments) per que se n'infereixin les subcategories (vegetals/ fruites// elaborats/...).

També aquí es presentaran com unitat d'informació que respon a una pregunta clau, amb nom i determinant per que s'acceleri el procés d'adequació de gènere, a fi d'afavorir el procediment de generalització.

La resta d'elements de la frase (objecte indirecte, de lloc, de temps, ...) es presentaran més endavant, col·locant-los, inicialment, en el primer o l'últim lloc.

Aquest és un llenguatge universal que permet la comunicació des del primer moment.

Cada imatge representa una UNITAT D'INFORMACIÓ i el seu conjunt ens expressa un pensament.

Amb la intervenció del professional, molt aviat podrà prescindir-se de l'estructura bàsica rígida i flexibilitzar-la.

2.0.- APLICACIONS EN FLASH: PEL·LÍCULES INTERACTIVES.

Pensades inicialment per als alumnes nouvinguts i d'incorporació tardana i per als qui presenten dificultats en l'estructuració de llenguatge, poden resultar una eina útil en la rehabilitació d'afàsies pel fet de presentar imatge-so-text de manera simultània i automàtica, afavorint-ne el feed-back. També com a eina alternativa de comunicació en discapacitats motòriques, ja que permet escriure frases amb un simple clic.

La intenció d'aquest treball és la d'oferir un recurs didàctic que millori l'estructuració del llenguatge al potenciar la creació de la imatge mental correcta, alhora que serveix d'instrument per a poder establir comunicació real des del primer moment.

L'avantatge del format .swf fa que puguin incrustar-se en pàgines web sense necessitat d'instal·lacions prèvies.

2.1.- APLICACIÓ FLASH, ACTIVITATS LLIURES de SVOL

Es tracta d'un Visualitzador d'estructura-base de frases amb elements concatenats i imatge total resultant. Presenta: imatge, text i veu al mateix temps.

Recurs didàctic per millorar l'estructuració del llenguatge en potenciar la creació de la imatge mental correcta. Serveix alhora d'instrument per a poder establir comunicació real des del primer moment.

Frases a confegir i comparar seguint l'estructura bàsica **SVOL**:
Subjecte + Verb + Objecte directe + Lloc.

Els elements que hi trobem són:

Unitat d'informació del Subjecte: la nena rossa / la nena pèl-roja/ la nena morena/ el nen ros/ el nen pèl-roig/ el nen morè

Unitat d'informació del Verb: agafa/ menja/ no vol

Unitat d'informació de l'Objecte directe: un entrepà/ pastís/ una poma

Unitat d'informació de Lloc: a l'escola/ a la cuina/ al pati

2.2.- APLICACIÓ FLASH, ACTIVITATS LLIURES de SVODI

Es tracta d'un Visualitzador d'estructura-base de frases amb elements concatenats i imatge total resultant. Presenta: imatge, text i veu al mateix temps.

Recurs didàctic per millorar l'estructuració del llenguatge en potenciar la creació de la imatge mental correcta. Serveix alhora d'instrument per a poder establir comunicació real des del primer moment.

Frases a confegir i comparar seguint l'estructura bàsica **SVODi**:
Subjecte + Verb + Objecte directe + Objecte indirecte

Els elements que hi trobem són:

Unitat d'informació del Subjecte: l'avi/ l'àvia/ el pare/ la mare

Unitat d'informació del Verb: agafa/ compra/ prepara

Unitat d'informació de l'Objecte directe: flams/ taronjada/ un pastís

Unitat d'informació de l'Objecte indirecte: per a la nena/ per als nens/ per al nen

2.3.- APLICACIÓ FLASH, ACTIVITATS DIRIGIDES de SVOL

Recurs didàctic per millorar l'estructuració del llenguatge en potenciar la creació de la imatge mental correcta. Serveix alhora d'instrument per a poder establir comunicació real des del primer moment.

Activitats que treballen l'estructura bàsica **SVOL**:
Subjecte + Verb + Objecte directe + Lloc

Mirar: Identificació visual d'Unitats d'informació o d'Imatge global, amb suport d'imatge, text i so.

Escoltar: Identificació auditiva del missatge

Memoritzar: Memoritzar tots els elements de la frase presentats amb imatge, so i text.

Llegir: Mirant, amb suport d'imatge, o Escoltant, amb suport de so.

2.4.- APLICACIÓ FLASH, ACTIVITATS DIRIGIDES de SVODI

Recurs didàctic per millorar l'estructuració del llenguatge en potenciar la creació de la imatge mental correcta. Serveix alhora d'instrument per a poder establir comunicació real des del primer moment.

Activitats que treballen l'estructura bàsica **SVODi**:

Subjecte + Verb + Objecte directe + Objecte indirecte

Mirar: Identificació visual d'Unitats d'informació o d'Imatge global, amb suport d'imatge, text i so.

Escoltar: Identificació auditiva del missatge

Memoritzar: Memoritzar tots els elements de la frase presentats amb imatge, so i text.

Llegir: Mirant, amb suport d'imatge, o Escoltant, amb suport de so.

TARGETES DE LA IMATGE GLOBAL

Les Targetes de la Imatge Global de l'estructura bàsica de la frase en format paper han estat pensades per a l'Estructuració del Llenguatge amb uns suports visuals que ajuden a la seva verbalització.

En efecte, tot i que es tracta d'una imatge en la qual es poden veure tots els elements de l'estructura, la intenció és fer-los evidents a l'alumne per tal que en prengui consciència. És per això, que a la part superior hi trobem totes les Unitats d'Informació encadenades i representades pel corresponent pictograma.

2.5.- TARGETES DE LA IMATGE GLOBAL, TSVOL

Combinatòria de 4 Subjecte x 2 Verb x 2 Objecte directe x 2 Lloc x 2 Temps.

Els elements que hi trobem són:

Unitat d'informació del Temps:

al migdia/ al vespre

Unitat d'informació del Subjecte:

la nena rossa / la nena morena/
el nen ros/ el nen morè

Unitat d'informació del Verb:

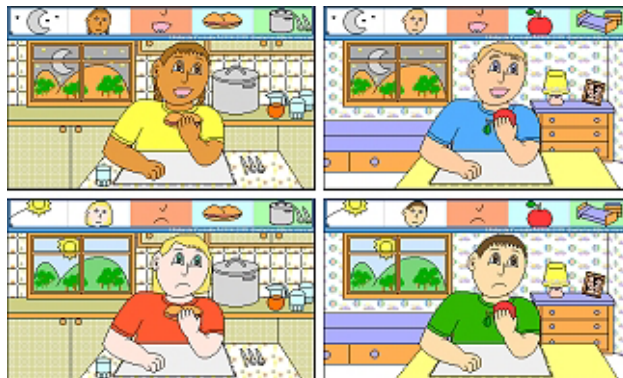
menja/ no vol

Unitat d'informació de l'Objecte directe:

un entrepà/ una poma

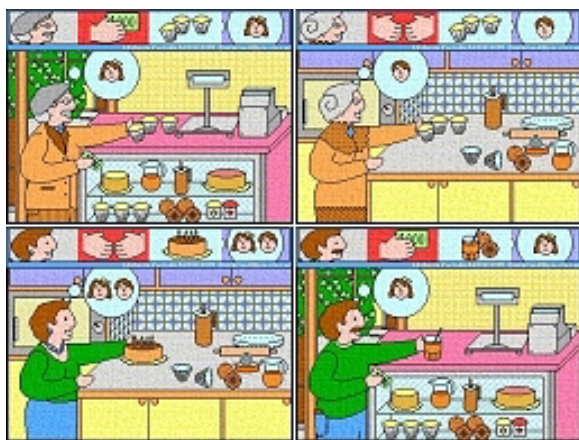
Unitat d'informació de Lloc:

a l'habitació/ a la cuina

2.6.- TARGETES DE LA IMATGE GLOBAL, SVOdi

Combinatòria de 4 Subjecte x 2 o 3 Verb x 2 o 3 Objecte directe x 3 Objecte indirecte.

Els elements que hi trobem són:

Unitat d'informació del Subjecte:

l'avi/ l'àvia/ el pare/ la mare

Unitat d'informació del Verb:

agafa/ compra/ prepara

Unitat d'informació de l'Objecte directe:

flams/ taronjada/ un pastís

Unitat d'informació de l'Objecte indirecte:

per a la nena/ per als nens/ per al nen

2.7.- APLICACIÓ JCLIC DE L'ECO

Clic de l'eco: 2 paquets d'activitats.

Frases bàsiques: models auditius concrets de les primeres preguntes/fórmules que fem als/les alumnes (nom) o que han de fer (wc).

Per enregistrar: models lliures per a ser enregistrats al moment per la mestra/el mestre i ser enregistrades i comparades al moment per l'alumne.

3.- Material de treball personal autònom

La possibilitat de combinar les imatges proporcionades a l'apartat de material amb imatges d'altres subjectes (la foto del propi nen o nena,...), o d'altres objectes (retallats de propagandes de supermercats) o d'altres espais (revistes, dibuixos,...) enriquiran aquestes estructures bàsiques.

3.1.- FITXES D'ESTRUCTURACIÓ DE LLENGUATGE

Fitxes d'estructuració de llenguatge de treball personal per a complementar de manera autònoma, especialment amb l'ajuda del DICCIONARI D'ACCIONS EN IMATGES.

FITXES DE REFORÇ d'aquestes estructures bàsiques, amb suport d'imatge i text per a cada unitat d'informació, per a seguir un treball personal i autònom.

FITXES D'AMPLIACIÓ de cadascuna de les unitats, inclosa la de conjugació de temps verbals.

